

ΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΠΕΤΕΙΟ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΟ -ΙΤΑΛΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ
ΤΟΥ 1940.

« Ένας λαός όφείλει, άν θέλη νά μείνη μεγάλος, νά
είναι ικανός νά πολεμήση έστω και χωρίς έλπίδα
νίκης ». Ίωάννης Μεταξάς (30 Οκτ. 1940).

Γράφει ο Αντιστράτηγος ε.α. Ιωάννης Κρασσάς.

ΤΑ ΠΡΟΗΓΗΘΕΝΤΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΣΕΩΣ ΓΕΓΟΝΟΤΑ.

Το ΟΧΙ

Η 3^η πρωινή της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940, ήταν η στιγμή που επεφύλαξε το πεπρωμένο του Ιωάννου Μεταξά να αφήσει το αποτύπωμά του στην ιστορία. Ήταν η ώρα που επέλεξε ο Ιταλός πρέσβης στην Ελλάδα Εμμανουέλε Γκράτσι, να του επιδώσει στο σπίτι του στην Κηφισιά, το τελεσίγραφο της χώρας του. Ο Μουσολίνι απαίτησε την κατάληψη ελληνικών εδαφών ως εγγύηση της ουδετερότητος μας, χωρίς όμως να τα κατονομάζει. Ο Έλληνας πρωθυπουργός τού αποκρίθηκε: **«Alors monsieur c' est la guerre, (Λοιπόν Κύριε, έχουμε πόλεμο)»**. Υπήρξε μια υπερήφανη αντίδραση σε μια ιταμή πρόκληση, η οποία στη συνέχεια μετουσιώθηκε στο ιστορικό «Όχι». Την στιγμή εκείνη ο Μεταξάς επωμίσθηκε το βάρος μιας ιστορικής αποφάσεως, η οποία εξέφραζε την θέληση της συντριπτικής πλειοψηφίας του ελληνικού λαού. Ο Γκράτσι στο βιβλίο του «Η

Αρχή του τέλους» έγραψε: «Την υπέρτατη εκείνη στιγμή, ο Μεταξάς προτίμησε να διαλέξει για την πατρίδα του τον δρόμο της θυσίας και όχι τον δρόμο της ατιμώσεως. Υποκλίθηκα μπροστά του με τον βαθύτερο σεβασμό^[1]».

«Alors monsieur c' est la guerre, (Λοιπόν Κύριε, έχουμε πόλεμο)».

Την 05:30 πρωινή τα ιταλικά στρατεύματα επετέθησαν κατά των ελληνικών δυνάμεων κατά μήκος της Ελληνοαλβανικής μεθορίου, σηματοδοτώντας την έναρξη ενός πολέμου που διήρκησε 7 μήνες και τερματίσθηκε την 1^η Ιουνίου 1941 με την κατάληψη της Κρήτης, μετά την επίθεση και των Γερμανών κατά της χώρας μας, την 6^η Απριλίου 1941. Πως φθάσαμε όμως στην κήρυξη του πολέμου την 28^η Οκτωβρίου 1940 ;

Ο Ιταλικός Ιμπεριαλισμός.

Τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο η Ιταλία, παρότι συνδεόταν με συνθήκη συμμαχίας με την Γερμανία και την Αυστροουγγαρία, συντάχθηκε με την Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο, διότι είχε εδαφικές διεκδικήσεις σε βάρος της Αυστρίας, την Ίστρια και το Τρέντο και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, την Σμύρνη και την Αλεξανδρέττα. Ο Μουσολίνι, κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, επεδίωξε να κυριαρχήσει στην Μεσόγειο, την οποία θεωρούσε «Δική μας Θάλασσά (Mare Nostrum)», όπως την αποκαλούσαν οι Ρωμαίοι την εποχή της παντοκρατορίας τους». Οι αντίπαλοί του για την πραγματοποίηση των σχεδίων του στην Μεσόγειο ήσαν η Γαλλία και η Μεγάλη Βρετανία. Η Τουρκία σήμερα στην προσπάθεια να αναδειχθεί «παγκόσμιος παίκτης», έχει ονομάσει «Γαλάζια Πατρίδα» το στόχο για την επέκταση της κυριαρχίας της προς το Αιγαίο και στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Εξώφυλλο σχολικού τετραδίου την εποχή του Μουσολίνι.

Ο Άξονας.

Την 25^η Σεπτεμβρίου 1936 υπογράφηκε σύμφωνο συμμαχίας μεταξύ Γερμανίας και Ιταλίας το οποίο ονομάστηκε Άξονας Βερολίνου-Ρώμης[2]. Τον Σεπτέμβριο του 1940 η Ιαπωνία προσχώρησε στην συμμαχία με την «Τριμερή Συνθήκη του Βερολίνου». Στον άξονα προσχώρησαν επιπροσθέτως η Ουγγαρία, η Σλοβακία, η Κροατία, η Ρουμανία και η Βουλγαρία.

Η Θέση της Ελλάδος.

Καθ' όλη την περίοδο πριν και μετά την έκρηξη του Β' ΠΠ, η Ελλάδα προσπάθησε να τηρήσει αυστηρή ουδετερότητα.

Ο Βασιλεύς Γεώργιος ο Β' ήταν υπέρ της Αγγλοελληνικής συμμαχίας. Είχε επιλέξει εξάλλου, ως τόπο διαμονής την Μ. Βρετανία, μετά την κατάργηση της βασιλείας το 1924, έως την επάνοδό του στο θρόνο το 1935. Ο Μεταξάς γνώριζε από τον Α' ΠΠ ότι η τήρηση της ουδετερότητας είναι πιο δύσκολη από την ένταξη σ' ένα συνασπισμό δυνάμεων. Εκτίμησε ότι τα συμφέροντα της πατρίδος μας θα εξυπηρετούντο καλύτερα συντασσόμενοι με το Ηνωμένο Βασίλειο. Είχε πεισθεί ότι όποιος ελέγχει τις θάλασσες στο τέλος θα νικήσει, ενώ τα Δωδεκάνησα όπως και συνέβη θα ενσωματώνονταν στην Ελλάδα. Για την στάση του αυτή έχουν λεχθεί πολλά. Η αλήθεια είναι ότι θαύμαζε την Γερμανία, πλην όμως το τίμημα προσχωρήσεως της Ελλάδος στην νέα τάξη πραγμάτων του Χίτλερ και του Μουσολίνι ήταν δυσβάσταχτο: Η Θράκη και η Ανατολική Μακεδονία θα παραχωρούντο στην Βουλγαρία, τα Ιόνια νησιά και μέρος της Ηπείρου στην Ιταλία, ενώ τα Δωδεκάνησα θα παρέμεναν υπό ιταλική κατοχή.

Τα Σύμφωνα με την Ιταλία.

Τον Σεπτέμβριο του 1938 τεραματίσθηκε η διμερής «Συνθήκη φιλίας, Συνδιαλ-λαγής και Δικαστικού Διακανονισμού», που υπογράφηκε το 1928 από τον Ελευθέριο Βενιζέλο και τον Μπενίτο Μουσολίνι. Την 28^η Οκτωβρίου 1939, ένα χρόνο πριν την ιταλική επίθεση κατά της Ελλάδος, υπογράφηκαν από τον Μεταξά και το Γκράτσι δύο έγγραφα τα οποία επιβεβαίωναν την φιλία και την συνεργασία των δύο χωρών.

Βενιζέλος και Μουσολίνι υπογράφουν το Ελληνο-ιταλικό Σύμφωνο.

Η Κατάληψη της Αλβανίας.

Την 13^η Απριλίου του 1939, η Ιταλία κατέλαβε την Αλβανία, παραβιάζοντας την Αγγλο-ιταλική συνθήκη του Απριλίου του 1938, η οποία προ-έβλεπε την μη τροποποίηση του «status quo(την καθεστηκυία τάξη)», των κρατών της Μεσογείου. Μετά από αυτή την εξέλιξη, η Μ. Βρετανία και η Γαλλία έδωσαν αυτοβούλως εγγυήσεις προς την Ελλάδα, περί συνδρομής των σε περίπτωση επιθέσεως εναντίον της, χωρίς όμως να αποσαφηνιστεί το μέγεθος και το είδος των δυνάμεων που θα έστελναν, τις οποίες ο Μεταξάς αποδέχθηκε.

Η Έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Την 1^η Σεπτεμβρίου 1939 η Γερμανία εισέβαλε στην Πολωνία εκδυσμών με 60 μεραρχίες και 6 ταξιαρχίες συνολικής δυνάμεως 1,5 εκατ. ανδρών, ενώ 16 ημέρες αργότερα εισέβαλλε η Σοβιετική ένωση εξ ανατολών με 33 μεραρχίες και 8 ταξιαρχίες, δυνάμεως 550.000 ανδρών. Η

1^η Σεπτεμβρίου 1939 θεωρείται από τους ιστορικούς ως η ημερομηνία ενάρξεως του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

Ο διαμελισμός της Πολωνίας.

Την 9^η Σεπτεμβρίου 1939, συναντήθηκαν μυστικά στην Άγκυρα ο Γάλλος στρατηγός Μάξιμος Βεϋγκάν[3] και ο Αντισυνταγματάρχης Κωνσταντίνος Δόβας[4], Διευθυντής Επιχειρήσεων του ΓΕΣ, ο οποίος ήταν ο συντάκτης των στρατιωτικών ανακοινωθέντων κατά την διάρκεια του πολέμου. Ο Βεϋγκάν πρότεινε την αποστολή στρατευμάτων στην Θεσσαλονίκη για την δημιουργία μετώπου στην Βαλκανική, όπως συνέβη κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ο Μεταξάς ζήτησε επαρκείς δυνάμεις, τις οποίες η Γαλλία δεν μπορούσε να διαθέσει. Το σχέδιο ναυάγησε, αλλά τα πρακτικά των συνομιλιών μετά την παράδοση της Γαλλίας, περιήλθαν στους Γερμανούς, οι οποίοι τα παρέδωσαν στους συμμάχους τους. Ο Μουσολίνι τα χρησιμοποίησε ως μία από τις δικαιολογίες του για την κήρυξη του πολέμου κατά της Ελλάδος.

Η Προσέγγιση προς το Ηνωμένο Βασίλειο.

Τον Οκτώβριο του 1939, η Ελλάδα υπέγραψε συμφωνία με το Ηνωμένο Βασίλειο για την μείωση των εξαγωγών προς την Γερμανία κατά 50% και μηδενισμό των εξαγωγών χρωμίου και νικελίου. Το Φόρεϊν Όφισ ζήτησε από τους Έλληνες εφοπλιστές να ναυλώνουν τα πλοία τους για την Βρετανία, με τους ίδιους όρους με αυτούς των Άγγλων συναδέλφων τους. Τον Ιανουάριο του 1940, η Ελλάδα υπέγραψε δύο εμπορικές συμφωνίες με

την Μεγάλη Βρετανία, οι οποίες απετέλεσαν το πρώτο ουσιαστικό βήμα, εκτός της ακολουθουμένης μέχρι τότε πορείας αυστηρής ουδετερότητας.

Ο Καιροσκοπισμός του Μουσολίνι.

Την 18^η Μαρτίου, ο Χίτλερ και ο Μουσολίνι συναντήθηκαν στο Μπρένερ, στα σύνορα Ιταλίας-Αυστρίας. Ο Ιταλός δικτάτορας επιβεβαίωσε ότι η Ιταλία θα συμμετείχε στον πόλεμο, αλλά περίμενε την δημιουργία των καταλλήλων συνθηκών. Από την εισβολή στην Πολωνία, μέχρι την 10^η Μαΐου του 1940, που η Γερμανία εισέβαλε στην Γαλλία, ο Μουσολίνι τηρούσε στάση αναμονής. Δεν πίστευε στην ολοκληρωτική ήττα των Αγγλο-γάλλων, ήθελε την αυτοκρατορία του, αλλά την ήθελε εκ του ασφαλούς. Η Ιταλία κήρυξε τον πόλεμο κατά της Γαλλίας την 10^η Ιουνίου 1940, λίγες ημέρες πριν την κατάρρευσή της.

Η Ψυχρολουσία του Μπενίτο.

Την 17^η Ιουνίου στο Μόναχο, ο Ντούτσε διατύπωσε στον Χίτλερ τις ιταλικές διεκδικήσεις, Νίκαια, Κορσική, Τυνησία, Τζιμπουτί. Η συνάντηση του Μονάχου υπήρξε μια οδυνηρή έκπληξη για τον Ιταλό δικτάτορα. Ο Χίτλερ υπολόγιζε τους νικημένους Γάλλους περισσότερο από τους «νικητές» Ιταλούς. Μετά από αυτή την απογοήτευση, ο Ντούτσε αγωνιούσε μήπως η Αγγλία συνθηκολογήσει, χωρίς να έχει προλάβει να καταλάβει κάποια χώρα, για να την χρησιμοποιήσει ως διαπραγματευτικό αντάλλαγμα.

Η Ιταλική Εξόρμηση.

Από τον Αύγουστο του 1940, η Ιταλία προετοιμαζόταν για την κατάληψη της Αιγύπτου και της Ελλάδος. Ο Στρατάρχης Ροδόλφο Γκρατσιάνι^[5] επικεφαλής 200.000 ανδρών θα επετίθετο κατά της Αιγύπτου, ενώ ο Υποστράτηγος Βισκόντι Πράσκα^[6] με 100.000 κατά της Ελλάδος. Ο Χίτλερ δεν είχε αντίρρηση για την επίθεση κατά της Αιγύπτου, αλλά δεν ήθελε εμπλοκή στα Βαλκάνια, φοβούμενος την δημιουργία δευτέρου μετώπου, όπως συνέβη κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Δεν επιθυμούσε επίσης, να επιτεθεί η «ισχυρή» Ιταλία εναντίον της μικρής Ελλάδος πριν τις αμερικανικές εκλογές του Νοεμβρίου. Ο Μουσολίνι από την πλευρά του, ήθελε να παρουσιάσει τις δικές του στρατιωτικές επιτυχίες στον ισχυρό σύμμαχό του, ο οποίος είχε καταλάβει όλη σχεδόν την Ευρώπη.

Η Πρώτη Πλάνη.

Τον Αύγουστο του 1940, ο Ιταλός δικτάτορας κατέλαβε την Βρετανική Σομαλία, εκτιμούσε δε, ότι σε σύντομο χρόνο:

- α. Ο Γκρατσιάνι θα καταλάμβανε την Αίγυπτο.
 - β. Η Μάλτα θα περιέρχονταν στην Ιταλία.
 - γ. Ο Ιταλικός Στρατός θα νικούσε τον Ελληνικό.
 - δ. Σύντομα η Μεγάλη Βρετανία θα συνθηκολογούσε.
- Πλανήθηκε σε όλα.

Η Κλιμάκωση και οι Προκλήσεις.

Τον Ιούνιο και τον Ιούλιο του 1940, η Ιταλία κατηγόρησε την Ελλάδα ότι παρείχε καταφύγιο και ανεφοδιασμό σε βρετανικά πλοία και αεροσκάφη. Ιταλικά υδροπλάνα, από τα Δωδεκάνησα, βομβάρδισαν ελληνικό αντιτορπιλικό στον Κορινθιακό κόλπο και τελωνειακό πλοίο κοντά στην Αίγινα.

Την 9^η Αυγούστου ο καταζητούμενος Αλβανός ληστής ονόματι Νταούτ Χότζα, καταγόμενος από την Τσαμουριά, βρέθηκε δολοφονημένος στο σπίτι του στην Κονί-σπολη της Βορείου Ηπείρου. Οι Ιταλοί κατηγόρησαν τους Έλληνες και παρουσίασαν τον κακούργο, ως αγωνιστή του Αλβανικού αλυτρωτισμού, ο οποίος θυσιάσθηκε για την απελευθέρωση των Τσάμηδων.

Οι ιταλικές προκλήσεις κορυφώθηκαν την 15^η Αυγούστου 1940, όταν το ιταλικό υποβρύχιο Ντελφίνο βύθισε το ελαφρύ καταδρομικό «Έλλη», που ήταν αγκυροβολημένο στο λιμάνι της Τήνου για την εορτή της

Παναγίας. Η εθνικότητα του υποβρυχίου έγινε γνωστή στην Ελλάδα, αλλά την απέκρυψε για να μην δοθούν στους Ιταλούς προσηήματα για επιθετικές ενέργειες. Στις ημέρες μας ο Ερντογάν έχει επιδοθεί σε μια εκστρατεία προκλήσεων και καταγγελιών κατά της Ελλάδος, επιβουλεύόμενος να οικειοποιηθεί μέρος της κυριαρχίας μας.

Το φθινόπωρο του 1940, η γενική αίσθηση ήταν ότι η Γερμανία ήταν ο μεγάλος νικητής. Η μάχη της Αγγλίας βρισκόταν στο αποκορύφωμά της, ενώ ο Χίτλερ ετοιμαζόταν για την κατάληψη των Βρετανικών νήσων.

Η Πρώτη Νίκη.

Στα τέλη Σεπτεμβρίου ο Τσώρτσιλ κέρδισε την πρώτη του νίκη, υποχρεώνοντας τον Χίτλερ να ματαιώσει την επιχείρηση «Θαλάσσιος Λέων», που αφορούσε την από θαλάσσης εισβολή στην Βρετανία. Ο Μεταξάς έγραψε στο ημερολόγιό του, ότι μετά από αυτό ο Χίτλερ θα στραφεί κατά της Ρωσίας και κατά των Βαλκανίων. Θεωρούσε βεβαία την είσοδο των ΗΠΑ στον πόλεμο και πίστευε ότι η Γερμανία στο τέλος θα υπέκυπτε.

Η Ήττα στην Λιβύη.

Την 13^η Σεπτεμβρίου, οι ιταλικές δυνάμεις στην Λιβύη επετέθησαν κατά των βρετανικών στην Αίγυπτο και προωθήθηκαν σε βάθος 80 χλμ., οπότε και σταμάτησαν για να ανασυγκροτηθούν. Τον Δεκέμβριο οι

βρετανικές δυνάμεις αντεπιτέθηκαν και θα καταλάμβαναν όλη την Βόρειο Αφρική εάν δεν επενέβαινε η Γερμανία.

Η Συνάντηση στο Μπρένερ.[\[7\]](#)

Την 4^η Οκτωβρίου 1940, σε συνάντηση των δύο δικτατόρων στο Μπρένερ, ο Χίτλερ επέτρεψε στον Μουσολίνι να εισβάλλει στην Ελλάδα. Αυτή η άποψη έχει υιοθετηθεί και από την Υπηρεσία Στρατιωτικής Ιστορίας του Γερμανικού Στρατού, ένθερμος υποστηρικτής της οποίας είναι ο Ολλανδός ιστορικός Μάρτιν Βαν Κρέ-βελντ[\[8\]](#). Ο Γερμανός ιστορικός Χέινζ Ρίχτερ[\[9\]](#) υποστηρίζει ότι, όπως προκύπτει από τα διασωθέντα πρακτικά, ο Μουσολίνι εξέλαβε την φράση του Χίτλερ ότι: «Η Βρετανική Αυτοκρατορία πρέπει να δεχτεί επιθέσεις και σε άλλες περιοχές», ως το πράσινο φως για να κηρύξει τον πόλεμο κατά της χώρας μας. Η οργή του Φύρερ όταν έμαθε για την ιταλική επίθεση κατά της Ελλάδος και η μη διακοπή των διπλωματικών σχέσεων με την χώρα μας, έδωσε χώρο για την διερεύνηση του θέματος, το οποίο δεν μπορεί να απαντηθεί με βεβαιότητα με τις υπάρχουσες πηγές. Το σίγουρο είναι ότι ο Χίτλερ δεν πρέπει να προσδιόρισε τον χρόνο της κηρύξεως του πολέμου.

Η Σταγόνα.

Την 7^η Οκτωβρίου 1940 ο Χίτλερ απέστειλε στρατεύματα στην Ρουμανία, χωρίς να το γνωστοποιήσει στον Μουσολίνι, συνεγγυητή των νέων ρουμανικών συνόρων. Σύμφωνα με τον Τσιάνο ήταν η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι. Ο Μουσολίνι έξαλλος δήλωσε: «Θα τον πληρώσω με το ίδιο νόμισμα, από τις εφημερίδες θα πληροφορηθεί ότι κατέλαβα την Ελλάδα».

Η Δεύτερη Πλάνη.

Ο Μουσολίνι συνειδητοποίησε ότι δεν επρόκειτο να δρέψει δάφνες στην Βόρειο Αφρική. Η Ελλάδα απέμεινε ο τελευταίος στόχος των επεκτατικών του σχεδίων, η επίτευξη του οποίου θα μπορούσε να εκτονώσει την συσσωρευμένη επιθετικότητά του. Την 15^η Οκτωβρίου 1940 οριστικοποίησε την απόφασή του, ότι η επίθεση κατά της χώρας μας έπρεπε να εκτοξευθεί την 26^η Οκτωβρίου. Θεώρησε την Ελλάδα έναν εύκολο αντίπαλο και έκανε εσφαλμένες εκτιμήσεις υποτιμώντας τους τρεις βασικούς παράγοντες που επηρεάζουν κάθε στρατιωτική επιχείρηση, τον εχθρό, το έδαφος και το καιρό. Το ορεινό του εδάφους, σε συνδυασμό με τις φθι-

νοπωρινές βροχοπτώσεις δυσχέραιναν τις μετακινήσεις των στρατευμάτων και τις αεροπορικές επιχειρήσεις.

Πρόσκληση στην Βουλγαρία.

Την 16^η ο Μουσολίνι έστειλε επιστολή στον Βασιλέα της Βουλγαρίας Βόριδα με την οποία τον ενημέρωσε για τα σχέδια του και του ζήτησε να επιτεθεί κατά της Ελλάδος, Την 19^η Οκτωβρίου ο Βόρις του απάντησε ότι δεν θα συμμετάσχει στην επιχείρηση του Μουσολίνι, φοβούμενος την στάση της Τουρκίας , λόγω του αμυντικού Βαλκανικού Συμφώνου(Ελλάς, Τουρκία , Γιουγκοσλαβία, Ρουμανία).

Η Παραπληροφόρηση από τον Τσιάνο.

Η απόφαση της 15^{ης} Οκτωβρίου. 1940 αιφνιδίασε την ιταλική στρατιωτική ηγεσία, διότι την προηγούμενη ημέρα ο Μουσολίνι είχε δώσει εντολή η επιχείρηση να αρχίσει μετά τρίμηνο με 20 μεραρχίες, αντί των 10 που στάθμευαν στην Αλβανία.

Την 18^η Οκτωβρίου. ο Αρχηγός των Ιταλικών Ενόπλων Δυνάμεων Στρατάρχης Πιέ-τρο Μπαντόλιο θεώρησε ότι δεν είχε γίνει η απαιτούμενη προπαρασκευή και πρότεινε στον Μουσολίνι την αναβολή της επιθέσεως έως την άνοιξη.

Δεν είχε το σθένος όμως να εμείνει στις απόψεις του και υπέκυψε στα ατεκμη-ρίωτα επιχειρήματα του υπουργού εξωτερικών, γαμπρού του Μουσολίνι Κόμη Γκαλε-άτσο Τσιάνο και εμπνευστού της επιχειρήσεως ότι:

- α. Ο ελληνικός στρατός ήταν απροπαρασκευάστος και άνευ ηθικού.
- β. Οι αλβανικής καταγωγής μουσουλμάνοι κάτοικοι της Ηπείρου (Τσάμηδες της Θεσπρωτίας) θα εξεγερθούν.
- γ. Η Βουλγαρία θα επιτεθεί κατά της χώρας μας.
- δ. Έλληνες αξιωματούχοι έχουν εξαγορασθεί και θα προτείνουν την αποδοχή των ιταλικών αξιώσεων.

Η Έσχατη Πλάνη.

Η επιφυλακτικότητα του Μπαντόλιο μετέθεσε την έναρξη του πολέμου για την 28^η Οκτωβρίου. Η αναβολή λειτούργησε σε βάρος των Ιταλών. Τις δύο ημέρες πριν την επίθεση κατακλυσμιαίες βροχές δυσχέραιναν τις κινήσεις των στρατευμάτων και δεν επέτρεψαν τις πτήσεις των αεροσκαφών. Η κακοκαιρία δεν επέτρεψε την εκτέλεση της επιχειρήσεως καταλήψεως της Κέρκυρας, από το ιταλικό ναυτικό. Η απόφαση για την

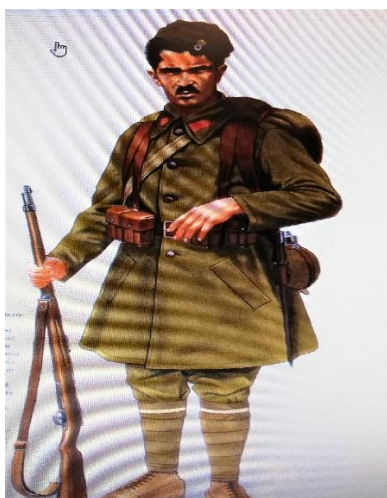
επίθεση κατά της χώρας μας αποτελεί το καλύτερο δείγμα ερασιτεχνισμού των Μουσολίνι και Τσιάνο και των άνευ ορίων καιροσκοπισμού, υποτέλειας και ματαιο-δοξίας των στρατηγών του.

Η Ρωσική Εισβολή στην Ουκρανία.

Στα ίδια σφάλματα υπέπεσαν και οι Ρώσοι επιτελείς, όταν ο Πούτιν αποφάσισε να επιτεθεί στην Ουκρανία την 24^η Φεβρουαρίου 2022. Υποτίμησαν την αποφασιστικότητα και την θέληση των Ουκρανών. Δεν εκτίμησαν ορθά τις δυνατότητες τόσο τις δικές τους, όσο και του αντιπάλου, την αντίδραση του ΝΑΤΟ και της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και διέσπειραν τις δυνάμεις τους σε πολλές κατευθύνσεις, σε μεγάλη έκταση. Η επιστράτευση των 300.000 εφέδρων έδειξε ότι δεν είχαν επικαιροποιήσει τους καταλόγους των εφέδρων, με αποτέλεσμα να καλούνται ηλικιωμένοι και ανάπηροι.

Το Ιταλικό Σχέδιο Επιθέσεως.

Το Ιταλικό σχέδιο πολέμου προέβλεπε σε 1^ο χρόνο επίθεση προς κατάληψη της Ηπείρου της Κερκύρας και των λοιπών Ιονίων Νήσων. Σε 2^ο χρόνο κατάληψη της Δυτικής Μακεδονίας και στην συνέχεια προέλαση προς Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Πελοπόννησο. Η ελληνική αποφασιστικότητα όμως, προσγείωσε ανώμαλα την ιταλική ηγεσία στην σκληρή πραγματικότητα. Για την διεξαγωγή στρατιωτικών επιχειρήσεων δεν αρκούν οι μόνοι οι ωραίες ιδέες, είναι απαραίτητες και οι εφεδρείες, τις οποίες δεν διέθετε η Ιταλία.

Έλληνας Εύζωνας.

Ιταλοί Αλπινιστές.

Η ΠΡΟΣ ΠΟΛΕΜΟ ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ο στρατός μας μετά την Μικρασιατική καταστροφή είχε ανάγκη ολοκληρωτικής ανασυγκροτήσεως. Από το 1922 έως το 1940, διετεθήσαν για την Εθνική Άμυνα 21 δισ. δραχμές, από τα οποία τα 16 κατά το διάστημα από το 1935 έως την έκρηξη του πολέμου. Την ίδια χρονική περίοδο διατέθηκε το ίδιο ποσό για την ανακούφιση του 1,5 εκατ. προσφύγων από την Μικρά Ασία. Η πρώτη σοβαρή αγορά όπλων, ύψους 1 δισ. δραχμών, έγινε από τον Θεόδωρο Πάγκαλο το 1926, κατά την οποία προμηθευτήκαμε 100.000 τυφέκια, 1752 πολυβόλα και 312 πυροβόλα. Επί Ιωάννου Μεταξά καταβλήθηκε συστηματική και πολύπλευρος προσπάθεια για την αμυντική προπαρασκευή της Ελλάδος.

Τα Σχέδια.

Σε πρώτη φάση εκπονήθηκε το σχέδιο αμύνης της χώρας, για την απόκρουση επιθέσεως από την Βουλγαρία και στην συνέχεια από την Αλβανία, μετά την κατάληψή της από την Ιταλία τον Απρ. του 1939.

Η κυβέρνηση για την πραγματοποίηση αυτού του σχεδίου, έθεσε τέσσερεις κύριους στόχους:

- α. Την προμήθεια όπλων, μέσων και υλικών για την συγκρότηση 15 Μεραρχιών και 4 Ταξιαρχιών Πεζικού και μίας Μεραρχίας Ιππικού.
- β. Την προετοιμασία της επιστρατεύσεως για την πλήρη επάνδρωση και ενεργοποίηση αυτών.
- γ. Την χρησιμοποίηση όλων των μέσων και των πόρων του έθνους για την υποστήριξη των μαχόμενου στρατού.
- δ. Την κατασκευή οχυρωματικής γραμμής κατά μήκος της Ελληνοβουλγαρικής μεθορίου

Η Επιστράτευση.

Για την υλοποίηση της επιστρατεύσεως αναθεωρήθηκαν τα μητρώα αρρένων, στα οποία ενεγράφησαν πάνω από μισό εκατομμύριο πρόσφυγες, που ήλθαν από την Μικρά Ασία. Το σιδηροδρομικό και οδικό δίκτυο επεκτάθηκε σ' όλη την χώρα. Υπό συνθήκες πολέμου, εντός 16 ημερών, επιστρατεύθηκαν 400.000 βαθμοφόροι και στρατιώτες, για τους οποίους υπήρχε ο οπλισμός, ο ιματισμός και όλα τα προβλεπόμενα υλικά. Για την μετακίνησή τους είχαν εκπονηθεί και υλοποιήθηκαν τα σχέδια χερσαίων και θαλασσίων μεταφορών. Πριν την κήρυξη του πολέμου είχε προηγηθεί μυστική επιστράτευση των μονάδων στα Ελληνο-αλβανικά

σύνορα. Ο Μεταξάς δεν έκανε φανερή επιστράτευση για να μην αυξήσουν οι Ιταλοί τις δυνάμεις του στην Αλβανία.

Επίστρατοι στην Φλώρινα.

Ο Εξοπλισμός.

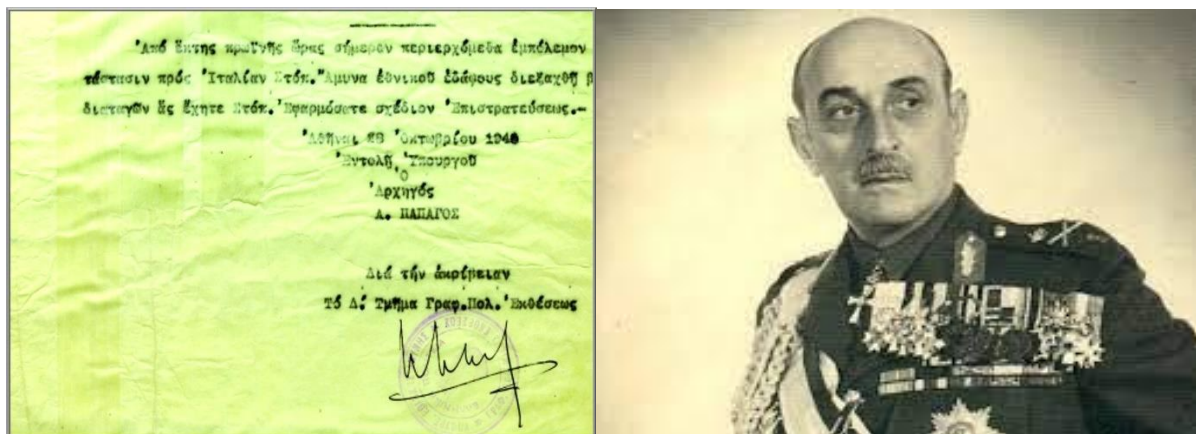
Για τον εξοπλισμό του στρατού αγοράσθηκε ο απαιτούμενος οπλισμός μαζί με τα προβλεπόμενα πυρομαχικά. Ο στρατός μας προμηθεύτηκε για πρώτη φορά όλμους καθώς και αντιαεροπορικά και αντιαρματικά όπλα. Δημιουργήθηκαν τα απαραίτητα αποθέματα και έγιναν επιτάξεις καυσίμων, τροφίμων, νομής, ανταλλακτικών οχημάτων και υγειονομικού υλικού και η διασπορά αυτών για τον απρόσκοπτο εφοδιασμό των μαχόμενων τμημάτων. Παράλληλα με τον Στρατό ενισχύθηκαν σε μέσα και προσωπικό η Αεροπορία και το Ναυτικό χωρίς εφοδιασμό ο στρατός δεν μάχεται.

Η Γραμμή Οχυρών Μεταξά.

Για την άμυνα, από την κατεύθυνση της Βουλγαρίας, κατασκευάσθηκε, εντός 3,5 ετών, μία σειρά 21 οχυρών, από το όρος Μπέλες έως το ποταμό Νέστο, για την οποία δαπανήθηκαν 1,5 δισεκατομμύρια δραχμές γνωστή ως «Γραμμή Μεταξά». Παρασκευάσθηκαν 200.000 μ³ οπλισμένου σκυροδέματος, ενώ διανοίχτηκαν 250 χλμ. νέων οδών. Έγινε άριστη εκμετάλλευση του εδάφους, για την εκλογή των θέσεων των οχυρών και την προσαρμογή των πυρών. Η «Γραμμή Μεταξά» αποτελεί την μοναδική γραμμή οχυρώσεως από συστάσεως του ελληνικού κράτους.

Η Διαταγή.

Ἡ λακωνικότητά της πρώτης διαταγῆς του Παπάγου, με την κήρυξη του πολέμου, αποδεικνύει το μέγεθος της προετοιμασίας: «Ἀπό ἕκτης πρωϊνῆς ὥρας σήμερον περιερχόμεθα εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν πρὸς Ἰταλίαν. Ἄμυνα ἐθνικοῦ ἐδάφους διεξαχθῆ βάσει διαταγῶν ἃς ἔχητε. Ἐφαρμόσατε σχέδιον Ἐπιστρατεύσεως».

Ἡ πρώτη διαταγή του Αρχιστρατήγου Παπάγου.

Το Δίλημμα.

Στο απόγειο της ισχύος του Ἄξονος οι Ἕλληνες ἔδειξαν στον κόσμο, πως ἓνα μικρό ἔθνος μπορεί να ορθώσει το ανάστημά του και να υπερασπισθεῖ την ελευθερία του. Αυτός ο αγώνας εἶχε ὅμως και μια τραγική παράμετρο. Ἡ Ελλάδα μπορούσε να αμυνθεῖ με επιτυχία ἐναντίον της Ἰταλίας, ἀλλὰ δεν μπορούσε να την νικήσει, γιατί αυτό θα προκαλούσε την ταχεία επέμβαση του Χίτλερ. Ομοίως ἦταν σαφές ὅτι, εἰάν επιτρέπαμε στους Βρετανούς να ἔλθουν πρὸς βοήθεια, ο Χίτλερ θα επενέβαινε νωρίτερα ἢ ἀργό-τερα, για να προστατεύσει τα πλευρά του. Ἡ ἐπιλογή μας να συνταχούμε με τους συμμάχους και να πολεμήσουμε δύο κραταιές αυτοκρατορίες δικαιώθηκε ιστορικά. Ἀντλήσαμε δύναμη ἀπὸ το δίκαιο του αγώνος και την βοήθεια της Ὑπερμάχου Στρατη-γού. Κερδίσαμε την ἀναγνώριση ἐχθρῶν και φίλων, ἀλλὰ το κυριότερο ἀνακτήσαμε την εθνική μας ἀξιοπρέπεια, μετὰ την καταισχύνη της Μικρασιατικῆς καταστροφῆς.

Ἡ Δόξα.

Μπροστά ὅμως σ' αὐτό το δίλημμα αποφασίσαμε να πολεμήσουμε. Ἦταν μια πράξη με ψυχικό μεγαλεῖο, η οποία προκάλεσε το θαυμασμό του ἐλεύθερου κόσμου και εξακολουθεῖ ἀκόμα να κερδίζει τον σεβασμό του.

Η Ελλάδα με τον ηρωικό αγώνα της συνέβαλε αποφασιστικά στην νίκη των συμμαχικών δυνάμεων εναντίον του άξονος.

Η γενιά του 40 δεν λύγισε στα δύσκολα, ο ελληνικός λαός με χαλύβδινη αποφασιστικότητα και ενωμένος υποστήριξε τον στρατός μας. Η κάθε Ελληνίδα και ο κάθε Έλληνας θεώρησε τον πόλεμο ως το ύψιστο καθήκον, χωρίς ερωτήματα του τύπου « (rouriqoi et roui qoi) γιατί και για ποιόν», τα οποία διέλυσαν την Γαλλία εκ των έσω. Η ουσία του έπους του 40 υπήρξε η ελληνική ψυχή. Οι Έλληνες είχαν λάβει μια και μοναδική απόφαση, να αγωνισθούν και να πέσουν μαχόμενοι. Τα γεγονότα αποτέλεσαν το λογικό επακόλουθο αυτής της ηρωικής αποφάσεως.

Η σπονδή στο βωμό της πατρίδος του τιμίου αίματος των 13.000 νεκρών και 42.000 τραυματιών του πολέμου, μας διαφύλαξε το δικαίωμα να ενεργούμε με ελεύθερη βούληση και όχι υποκείμενοι στην θέληση των ξένων.

Η Τουρκία εδώ και δεκαετίες αμφισβητεί τα κυριαρχικά μας δικαιώματα στο Αιγαίο και αυτή την περίοδο βρυχάται. Θα παύσει να το κάνει όταν ως λαός, βάλουμε την Ελλάδα υπεράνω της πρόσκαιρης παρουσίας μας επί της γης. Είναι προτιμότερο να πέσεις μαχόμενος, από το να πεθαίνεις κάθε μέρα σκλάβος. Η ελευθερία της πατρίδος πρέπει να αποτελεί την πρώτιστη επιλογή μας.

Μέχρις Εσχάτων.

Ο ποιητής Ανδρέας Μάνεσης περιέγραψε με μοναδικό τρόπο την θέληση των Ελλήνων για την νίκη το 1940:

Με κανόνια, τουφέκια, με σπαθιά, με κοντάρια,
 Κί' αν μας λείψουν και αυτά με της γης τα λιθάρια,
 Κί' αν σωθούνε οι πέτρες μας, τότε θα πούμε,
 Πως μας μένει η φωτιά και μ' αυτή πολεμούμε.
 Στη φωτιά και στο σίδερο και στου Χάρου την φρίκη,
 Ακατάλυτοι, αλύγιστοι, θα σταθούμε ως την νίκη.

Ο ανθρώπινος παράγοντας είναι το βασικό κριτήριο των πολέμων και η ανθρώπινη θέληση αποτελεί το μυστικό της νίκης.

**Αντιστράτηγος ε.α. Ιωάννης Κρασσάς.
 Οκτώβριος 2022**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ, ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ Α.Ε., Αθήνα 1977.

ΓΕΣ/ΔΙΣ, Αίτια και Αφορμαί του Ελληνο-ιταλικού Πολέμου, Εκδόσεις Διευθύνσεως Ιστορίας Στρατού, Αθήνα 1959.

Heinz A. Richter, **Η Ιταλο-γερμανική Επίθεση εναντίον της Ελλάδος**, Αθήνα 1998, ΓΚΟΒΟΣΤΗΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Β.Ε.Ε.

Ουίνστον Τσώρτσιλ, **Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος**, Αθήνα 2013, ΓΚΟΒΟΣΤΗΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Β.Ε.Ε.

Εμμανουέλ Γκράτσι, **Η Αρχή του Τέλους, Η Επιχείρηση κατά της Ελλάδος**, Βιβλιοπωλείο της ΕΣΤΙΑΣ, Αθήνα 2007.

Ιωάννης Μεταξάς, **Το Προσωπικό του Ημερολόγιο**, Εκδόσεις ΓΚΟΒΟΣΤΗΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Β.Ε.Ε, Αθήνα 1962.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

[1] Ο ιδρυτής και δημοσιογράφος της εφημερίδος «Καθημερινή» Γεώργιος Βλάχος με την απaráμιλλη πένα του περιέγραψε με μοναδικό τρόπο την επίδοση του ιταλικού τελεσίγραφου. «Καί έφθασε τότε ή μεγάλη στιγμή. Εΐκοσι όκτώ Όκτωβρίου, Δευτέρα, τρεΐς τὸ πρωί. Ό Μεταξάς,

μόνος, κοιμάται. Τὸ τηλέφωνον. Μία ὀμιλία. Ὁ Γκράτσι. Γύρω του δὲν ἔχει κανένα. Δὲν ἔχει κἄν τὸ γραφεῖον του, δὲν ἔχει ἓνα κλητῆρα. Κανένα. Ἡ ὑπηρεσία, ὅπως ὅλη ἡ Ἑλλάς τὴν ὥραν ἐκείνην, κοιμάται. Πρὸς στιγμήν, ἄς κρατήσωμεν τὴν ἀναπνοὴν μας, διότι ἐδῶ πλησιάζομεν τὸν μεγαλύτερον σταθμὸν τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας. Ἡ Ἰταλικὴ Αὐτοκρατορία, μὲ τὰ σαράντα ὀκτώ της ἑκατομμύρια, μὲ τὸν πλοῦτον της, με τοὺς στρατοὺς της, μὲ τὰ ἀεροπλάνα της, μὲ τὰ ἄρματά της, ἐξύπνησε αἰφνιδιαστικῶς ἓνα ἄνθρωπον καὶ τοῦ ἐζήτησε ἐντὸς τριῶν ὥρῶν τὴν Ἑλλάδα. Καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς -(τίς ἐξ ἡμῶν, μὴ γνωρίζων ἀκόμη ἂν ζῆ πραγματικότητα ἢ ἐφι-άλτη;), δὲν θὰ ἐδίσταζε, δὲν θὰ ἐζήτηι ὀλίγων ὥρῶν προθεσμίαν, δὲν θὰ προσεπάθει ν' ἀποφύγη τὸ γεγονός;-καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶπεν: **Ὅχι**. Ἀμέσως, ἄνευ συζητήσεως, ἄνευ ἐνδοιασμοῦ. Δὲν εἶπεν «: **Ὅχι**» ἀπλῶς. Ἐντὸς λεπτοῦ, ὅπως ἐξύπνησεν αὐτὸς ἐντὸς λεπτοῦ, ἐξύπνησε τὴν Ἑλλάδα. Διαταγαί, σχέδια, τηλεφωνήματα, γενικὴ ἐπιστράτευσις, κήρυξις Στρατιωτικοῦ Νόμου, ἐπιτάξεις, προκηρύξεις, ἀγγέλματα ἔγιναν πρὶν ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος καί, ὅταν ἀνέτειλε, ἤδη ἐμάχετο ἡ Ἑλλάς».

[2] Τὴν 1^η Νοεμβρίου 1936, ἡ Γερμανία καὶ ἡ Ἰταλία ἀνακοίνωσαν τὴ δημιουργία τοῦ Ἄξονα Ρώμης-Βερολίνου μίᾳ εβδομάδα μετὰ τὴν υπογραφή ἐνός συμφώνου φιλίας. Στις 25 Νοεμβρίου 1936, ἡ ναζιστικὴ Γερμανία καὶ ἡ ἰμπεριαλιστικὴ Ἰαπωνία υπέγραψαν τὸ λεγόμενον Σύμφωνο κατὰ τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνούς (Anti-Comintern Pact) ποῦ στρεφόταν κατὰ τῆς Σοβιετικῆς Ἐνωσης. Ἡ Ἰταλία προσχώρησε στο Σύμφωνο κατὰ τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνούς στις 6 Νοεμβρίου 1937. Στις 22 Μαΐου 1939, ἡ Γερμανία καὶ ἡ Ἰταλία υπέγραψαν τὸ λεγόμενον Χαλύβδινο Σύμφωνο, ἐπισημοποιώντας τὴ Συμμαχία τοῦ Ἄξονα με διατάξεις ἐπὶ στρατιωτικῶν θεμάτων. Τέλος, τὴν 27^η Σεπτεμβρίου 1940 ἡ Γερμανία, ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Ἰαπωνία υπέγραψαν τὴν Τριμερὴ Συνθήκη τοῦ Βερολίνου, ποῦ ἐγένε γνωστὴ ὡς ἡ Συμμαχία τοῦ Ἄξονα.

[3] Ὁ Γάλλος Στρατάρχης Μαξιμ Βεϋγκάν (Maxime Weygand (1867-1965) συμμετείχε καὶ στους δύο Παγκόσμιους Πολέμους. Ἐχει καταγραφεί σὴν Ἱστορία ὡς ὁ ηγέτης τοῦ Γαλλικοῦ Στρατοῦ, ποῦ ἀρχικὰ πολέμησε ἐναντίον των Γερμανῶν κατὰ τὸν Β' ΠΠ καὶ, ὕστερα ἀπὸ τὴν παράδοση τῆς Γαλλίας, συνεργάστηκε με τοὺς κατακτητῆς της, συμμετέχοντας στο καθεστῶς τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βισύ.

Ο Γάλλος Στρατάρχης Μαξίμ Βεϋγκάν.

[4] Αντιστράτηγος Κωνσταντίνος Δόβας (Κόνιτσα 1898-Αθήνα 1973), έλαβε μέρος στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο στην Μικρασιατική Εκστρατεία, τον Ελληνο-ιταλικό Πόλεμο και στον Πόλεμο για την καταστολή της κομμουνιστικής ανταρσίας, όπου διακρίθηκε και τραυματίστηκε στην Μάχη της Κονίτσης(Δεκέμβριος 1947). Διετέλεσε υπηρεσιακός πρωθυπουργός από τις 20 Σεπτεμβρίου έως την 4^η Νοεμβρίου 1963.

Ο Αντιστράτηγος Κωνσταντίνος Δόβας.

[5] Ο Ιταλός Στρατάρχης Ροδόλφος Γκρατσιάνι[Rodolfo Graziani(1882-1955)], συμμετείχε στις εκστρατείες του στην Αφρική πριν και κατά τη διάρκεια του Β΄ΠΠ) και υπήρξε εξέχον μέλος του Φασιστικού Κόμματος.

Ο Στρατάρχης Ροδόλφος Γκρατσιάνι.

[6] Ο Ιταλός Στρατηγός Σεμπασιάνο Βισκόντι Πράσκα (1883-1965) συμμετείχε στον Ιταλοτουρκικό πόλεμο το 1911 και στον Α΄ ΠΠ. Έμεινε γνωστός για αποτυχημένη διεύθυνση της ιταλικής επιθέσεως κατά της Ελλάδος.

Ο Στρατηγός Βισκόντι Πράσκα.

[7] Το πέρασμα του Μπρένερ (Γερμανικά: Brennerpass, Ιταλικά: Passo del Brennero) είναι ένα ορεινό πέρασμα μέσα από τις Άλπεις που αποτελεί το σύνορο μεταξύ Ιταλίας και Αυστρίας, στο χαμηλότερο υψόμετρο μεταξύ των αλπικών περασμάτων της περιοχής.

[8] Ο Martin van Creveld γεννήθηκε στις 5 Μαρτίου 1946 στην Ολλανδία. Σπούδασε στο Ισραήλ και την Αγγλία και ξεκίνησε την ακαδημαϊκή του καριέρα το 1971. Είναι καθηγητής Στρατιωτικής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Hebrew της Ιερουσαλήμ, είναι ένας από τους πλέον διάσημους εμπειρογνώμονες στον τομέα της στρατιωτικής ιστορίας και στρατηγικής. Έχει γράψει δεκαεπτά βιβλία, που έχουν μεταφραστεί σε δεκατέσσερις γλώσσες.

[9] Ο καθηγητής Heinz Richter(1939), σπούδασε ιστορία, πολιτειολογία και αγγλική φιλολογία στο πανεπιστήμιο της Χαϊδελβέργης. Έζησε πολλά χρόνια στην Ελλάδα. Το 2000 ο Ρίχτερ τιμήθηκε από τον Πρόεδρο της Ελλάδας Κωνσταντίνο Στεφανόπουλο με τον « Χρυσό Σταυρό του Τάγματος του Φοίνικος. Στην Γερμανία αναγνωρίζεται ως ειδικός σε θέματα σύγχρονης ελληνικής και κυπριακής ιστορίας. Τον Νοέμβριο του 2014 το Πανεπιστήμιο Κρήτης απένειμε στον Ρίχτερ τιμητικό διδακτορικό δίπλωμα προκαλώντας την αντίδραση ορισμένων Ελλήνων ιστορικών που υποστήριξαν πως η εργασία του Ρίχτερ αμαυρώνει τη φήμη της αντίστασης των Κρητικών στις δυνάμεις του Άξονα, αποδίδοντας ευγενή κίνητρα στους Ναζί εισβολείς. Το Νοέμβριο του 2015 στον Ρίχτερ ασκήθηκε δίωξη καθώς, σύμφωνα με το κατηγορητήριο, στο βιβλίο του σχετικά με τη Μάχη της Κρήτης ορισμένες αναφορές συνιστούσαν «άρνηση εγκλημάτων του ναζισμού σε βάρος του κρητικού λαού με εξυβριστικό περιεχόμενο». Η υπόθεση απέκτησε πανελλήνια δημοσιότητα καθώς ήταν η πρώτη που δικάστηκε σύμφωνα με τον αντιρατσιστικό νόμο 4285/2014. Ο Ρίχτερ δικάστηκε ερήμην λόγω προβλημάτων υγείας. Την απαλλαγή του κατηγορουμένου ζήτησε ο εισαγγελέας έδρας, Ιωακείμ Κασ-σωτάκης, ο οποίος στην αγόρευσή του ανέφερε ότι το βιβλίο παρόλο που εμπεριέχει ανακρίβειες και αναλήθειες, δεν εκφράζει ρητορική μίσους. Στις 10 Φεβρουαρίου του 2016, ο Ρίχτερ κρίθηκε αθώος από όλες τις κατηγορίες. Οι αρχές του πανεπιστημίου αρχικά απέρριψαν τις αιτιάσεις από Έλληνες πολιτικούς και πανεπιστημιακούς και τις κατηγορίες για μεροληψία. Τελικά, μετά από επίσημη ενδοπανεπιστημιακή αίτηση, το πανεπιστήμιο αποφάσισε να του αφαιρέσει τον τίτλο το 2016.

ΤΕΛΟΣ.

Πηγή : <https://www.istorikadromena.gr/>